

**Egzamin na tłumacza
przysięgłego.
Tłumaczenie ustne.
Język angielski**

Wprowadzenie

Książkę, którą oddajemy do rąk Czytelników, zainspirowała seria wydawnicza pod tytułem „Egzamin na tłumacza przysięgłego”, zainicjowana przez Wydawnictwo C.H.Beck w 2010 r., kiedy ukazała się publikacja autorstwa Bolesława Cieslika, Liwiusza Laski oraz Michała Rojewskiego „Egzamin na tłumacza przysięgłego. Komentarz, teksty egzaminacyjne, dokumenty”. Jak zauważa Artur Kubacki, jeden z recenzentów niniejszej książki, „w ramach przedmiotowej serii wydawniczej ukazało się w ciągu 10 lat wiele przydatnych publikacji, które wydatnie pomagają się przygotować kandydatom do egzaminu na tłumacza przysięgłego, natomiast aktywnie działającym tłumaczom przysięgłym umożliwiając sprawdzenie i ugruntowanie swojej wiedzy dziedzinowej i językowej. Warto dodać, że w ramach omawianej serii opublikowano nie tylko kompendia do nauki języka angielskiego (Ewa Myrczek-Kadłubicka 2013, 2014; Jacek Bogudziński, Konrad Buczkowski, Andrzej Kaznowski 2016; Anna Kizińska 2018), ale także niemieckiego (Harald Marschner 2016), francuskiego (Ewa Betańska, Eryk Stachurski 2018) i włoskiego (Katarzyna Biernacka-Licznar, Ewa Żuchowska 2012; Katarzyna Biernacka-Licznar 2013)”.

Jak dalej zauważa Artur Kubacki, niniejsza książka stanowi przede wszystkim naturalne uzupełnienie publikacji Marka Kuźniaka (2013, 2016) poświęconej analizie językowej tekstów będących przedmiotem części pisemnej egzaminu na tłumacza przysięgłego języka angielskiego. Celem obecnej publikacji jest analiza drugiej części tego egzaminu, tj. części ustnej, na podstawie kryteriów przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzenia egzaminu na tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2020 r. poz. 124) po zmianach wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 października 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzenia egzaminu na tłumacza przysięgłego (Dz.U. poz. 2138). Analizą objęto najbardziej problematyczne fragmenty tekstów prawnych oraz społeczno-ekonomicznych wraz z propozycjami ich tłumaczeń przedstawionymi przez kandydatów.

Adresatami książki są przede wszystkim kandydaci na tłumaczy przysięgłych języka angielskiego, tłumacze specjalistyczni języka angielskiego, studenci prawa międzynarodowego i kierunków przekładoznawczych, a także nauczyciele akademicy przekładu specjalistycznego i wykładowcy prawa międzynarodowego.

Autorzy mają rzecz jasną pełną świadomość, że ocena poprawności językowej tłumaczeń, zwłaszcza ustnych, to kwestia niezwykle złożona. Oczywistą sprawą jest, że odpowiedzialna ewaluacja tego rodzaju błędów nie może mieć charakteru zero-jedynkowego. Bardzo często rozmaite rozwiązania językowe, również w interesującej nas tutaj warstwie przekładoznawczej, należy umieścić na stopniowalnej, a nie binarnej (w rozumieniu dobre – złe) skali poprawności. W konsekwencji poniższe studium obejmuje zarówno rozwiązania, które można określić jako optymalne, jak i te, które mieszczą się w granicach dopuszczalności jako ekwiwalent w przekładzie. Na wspomnianej skali są również i takie propozycje, które – mimo że błędne z perspektywy i normatywnej, i użytkowej – nie zostały potraktowane jako błędy kwalifikowane, tzn. takie, za które odjęto punkty. Uczyniono tak przez wzgląd na ustny charakter egzaminu, który wymaga rozluźnienia rygoryzmu i ewaluacyjnej elastyczności. W tego typu przekładzie, dokonywanym z marszu i bez żadnych pomocy, naczelnym kryterium powinno być jak najwierniejsze oddanie sensu, a nie nienaganna poprawność językowa, choć jest ona oczywiście pożądana. Wreszcie w książce znajdziemy przykłady tłumaczeń językowo niepoprawnych, które podległy penalizacji, tzn. odjęto za nie punkty. Oprócz błędów językowych wskazano błędy tłumaczeniowe, również i w tym zakresie dopuszczając naruszenia, ale wyłącznie drobne. Specyficzną podgrupę stanowią tutaj tzw. błędy krytyczne, a więc uchybienia, które w sposób poważny zniekształciły treść oryginału.

Przyjęta w pracy skala akceptowalności rozwiązań może zostać uznana za mankament przez część czytelników. Mamy tutaj na myśli w szczególności tych odbiorców, którzy każdorazowo poszukiwać będą wzorcowej wypowiedzi. Podjęliśmy jednak decyzję, że nasza analiza nie będzie miała charakteru autorytatywnego wykładu prowadzonego z perspektywy wszechwiedzącego egzaminatora, ale uwzględni naturalne ograniczenia związane z przekładem ustnym, oraz że podejmiemy w niej z maksymalnie dobrą wiarą do oddolnych propozycji translatorskich. Stąd wspomniana skala stopniowalności. Czytelnicy zauważą, że niemało z przedstawionych na kartach tej książki rozwiązań translatorskich balansuje w spektrum odcieni szarości i że nie próbowano przyporządkowywać ich za wszelką cenę do jasno wytyczonych sektorów bieli bądź czerni.

Książkę otwierają dwa rozdziały teoretyczne poświęcone charakterystyce przekładu ustnego oraz najważniejszym propozycjom naukowym w zakresie badań nad nim. W rozdziale 3 omówiono podstawy prawne tłumaczeń ustnych dokonywanych przez tłumacza przysięgłego, a w rozdziale 4 – przebieg egzaminu. Rozdział 5 zawiera analizę, w której poddano ocenie szereg reprezentatywnych z punktu widzenia egzaminu na tłumacza przysięgłego fragmentów tłumaczeń zarówno z języka polskiego na język angielski (tryb konsekwentny), jak i z języka angielskiego na język polski (tryb *a vista*). Rozdział 6 – ostatni – holistycznie podsumowuje studia przypadków zaprezentowane w rozdziale 5, ponieważ analizą objęto całość przykładowej części ustnej egzaminu na tłumacza przysięgłego, tj. cztery teksty, w tym dwa przekładane metodą *a vista* oraz dwa metodą konsekwentną. Tłumaczką jest absolwentka dwusemestralnych studiów poświęconych tłumaczeniom poświadczonym, a więc osoba potencjalnie zainteresowana przystąpieniem do egzaminu na

tłumacza przysięgłego. Warto przy tej okazji nadmienić, że osoba zaproszona do nagrania nie była wcześniej zaznajomiona z tekstami, dzięki czemu nagranie w sposób jak najbardziej naturalny oddaje specyfikę tego typu tłumaczeń. Podkreślamy raz jeszcze, że zależało nam bardzo, aby książka pozbawiona była niepotrzebnego retuszu oraz upiększania i tym samym realnie oddawała zmagania egzaminacyjne.

Publikację zamyka dołączony do niej w formie aneksu wywiad z doktorantką Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego Joanną Woźniczak, tłumaczem przysięgłym języka angielskiego specjalizującym się w ustnym przekładzie sądowym. Omówiono w nim problematykę tłumaczenia ustnego w warunkach funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w Polsce.

Kraków, Wrocław, 31 maja 2020 r.

dr *Jan Gościński* (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)
dr hab. *Marek Kuźniak*, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl